

The image features a dark grey background with several abstract elements. A large, semi-transparent grey circle is positioned on the left side, partially overlapping the text. Another large, semi-transparent grey circle is on the right side. A smaller, semi-transparent grey circle is at the bottom center. A white vertical rectangle is located in the top right corner. The text 'OBRAZ A PAMĚŤ' is centered in a white, sans-serif font.

OBRAZ A PAMĚŤ

osnova

- ▶ Co je paměť, mysl, jejich „obsahy“, smysl uspořádávání (věci, slova, události)
- ▶ Umění paměti
- ▶ Kolektivní paměť vs. historie, jejich úlohy
- ▶ *Sběratelství a obrazy*: nástroje a místa paměti
- ▶ Na závěr kurzu: co by ještě chtěly osnovy vizuálních studií (gender a postkolonialismus), doplňující literatura
- ▶ Seminární práce

Co je paměť, mysl, jejich „obsahy“, smysl uspořádávání (věci, slova, události)

Mnémosyné: matka Múz

Individuální paměť (typy, zvláštnosti, kondice) a její cvičení (rétorika)

Fyziologicky:

plastičnost nervové soustavy umožňuje utvářet po vzruchu určité stopy v mozkových buňkách a synapsích

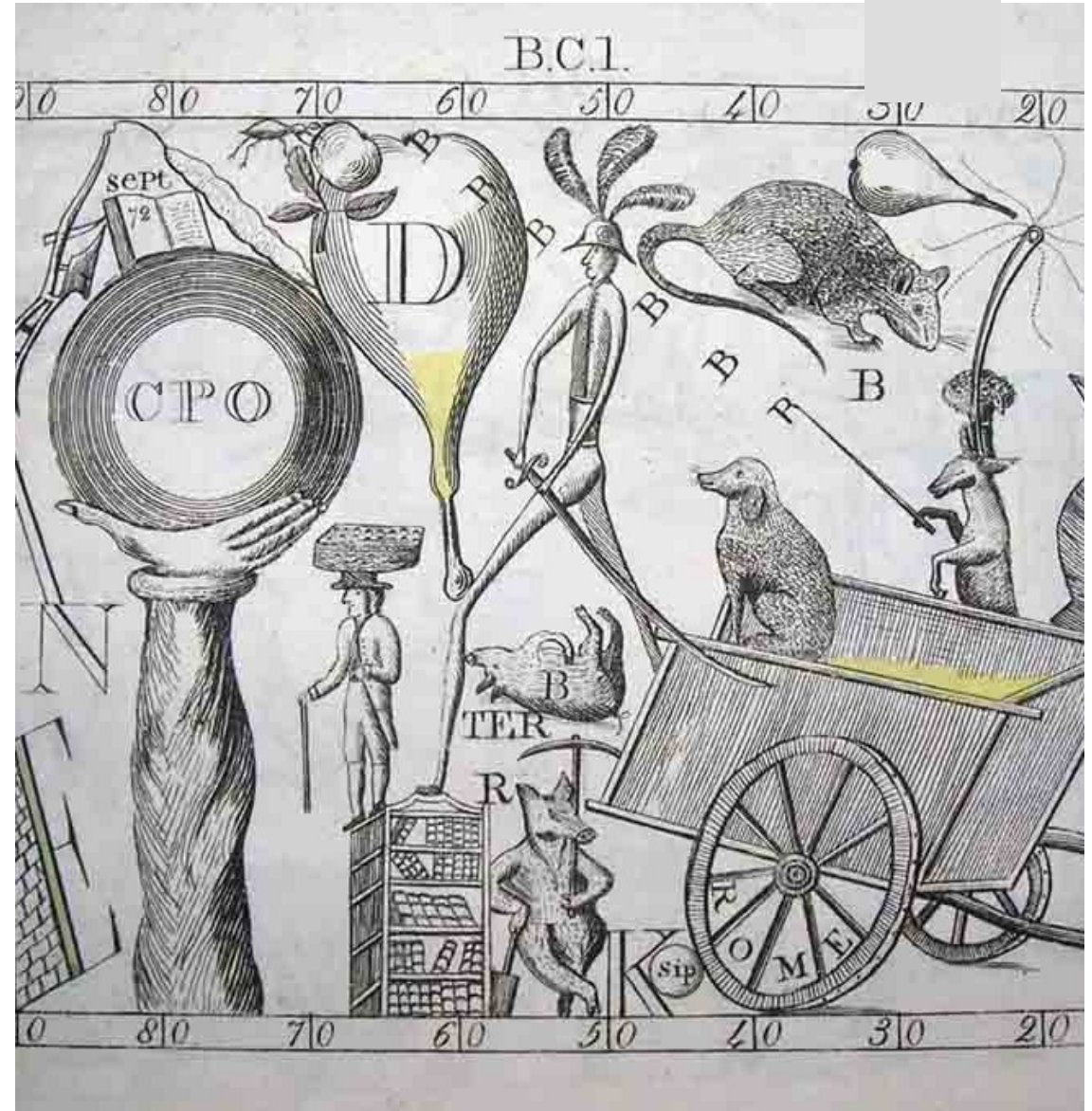
- ▶ vytváření dočasných spojů, (vyhasínání, znovuožívování spojů-mozkových stop)

Kolektivní paměť a její prostředky „zachování“ (ústní podání, rituální tance, obraz, písmo), kolektivní vědomí

Umění paměti:

„nyní se obraťme k pokladnici invence a strážkyni všech částí rétoriky, k paměti“ (Ad Herennium)

- ▶ Frances Yatesová: *Umění paměti* (orig. 1967)
- ▶ *Ad Herennium*, Řím kol. roku 86-82 př. Kr.: učebnice rétoriky (části *inventio*, *dispositio*, *elocutio*, **memoria**, *pronuntiatio*)
- ▶ Popis „aktivních obrazů“ - *imagines agentes* (s. 24):



Síla, sport a Frištenský – prestiž a Masaryk – hvězda jako levné slunce



5. Dobře v teple, špatně v louži.
Pod okýnkem vzdychá, touží.



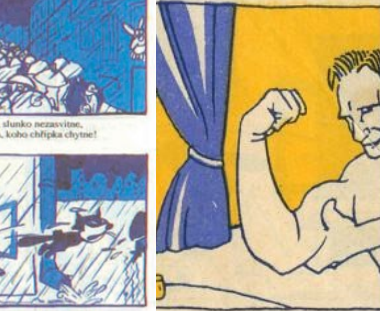
6. Tenhle člověk asi blázní!
Jak to jde v té chladné lázni?



jako ryбка.
pěkná chřipka!



8. Celé město kašle, heká.
Co je tohle za člověka?



statné paže
masuju, Alpaou maže.



10. V lázni s Alpou nohy koupá,
milé teplo tělem stoupá.



11. Tento příklad jasně praví:
„Alpa chrání v dešti zdraví!“



12. Za deště i sněhu tání,
Alpa před chřipkou tě chrání.



13. Za pár korun francovky
přidá zdraví za stovky.



14. Dolů s lůžka, muži mladý,
Felixovy poslyš rady!

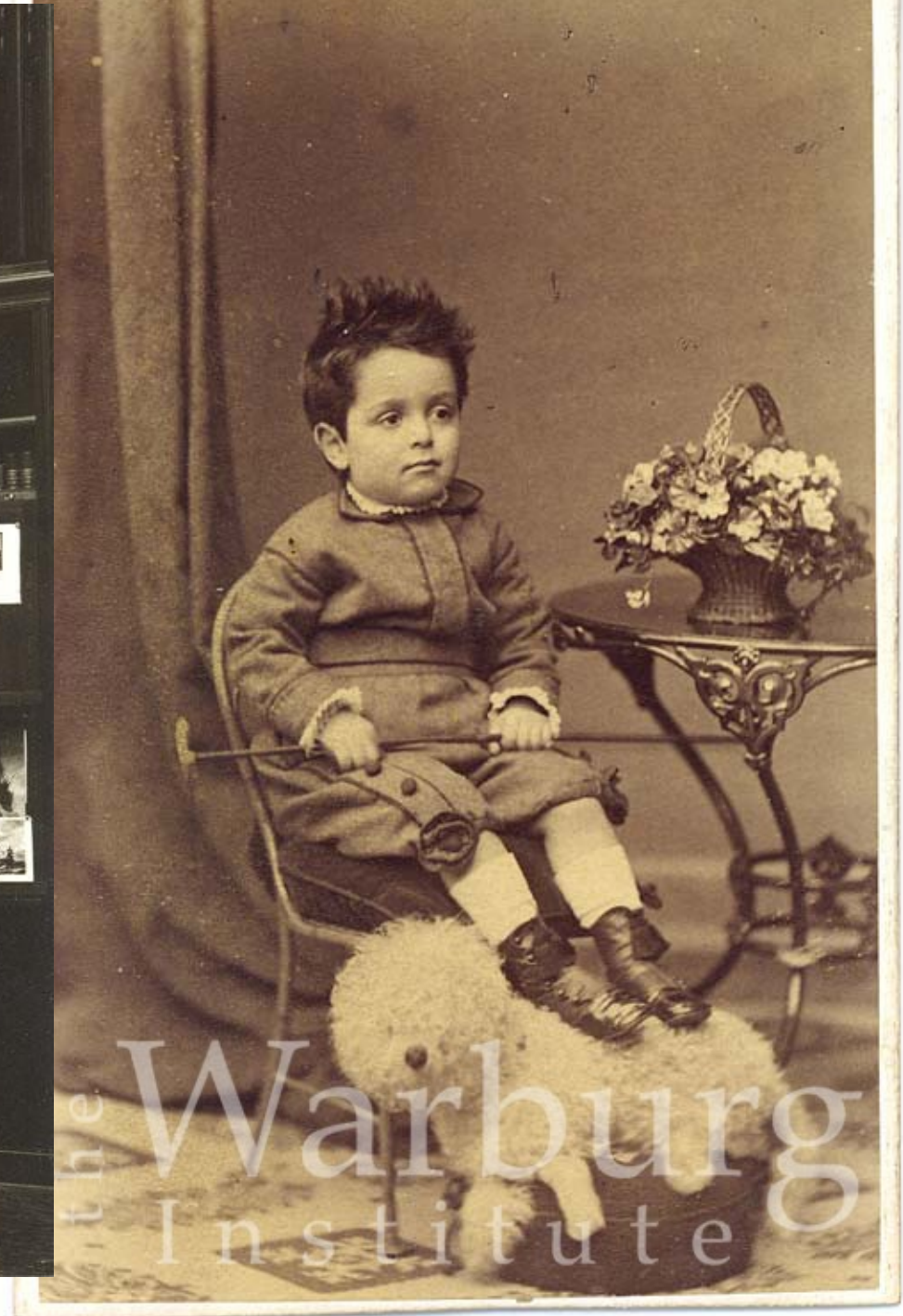
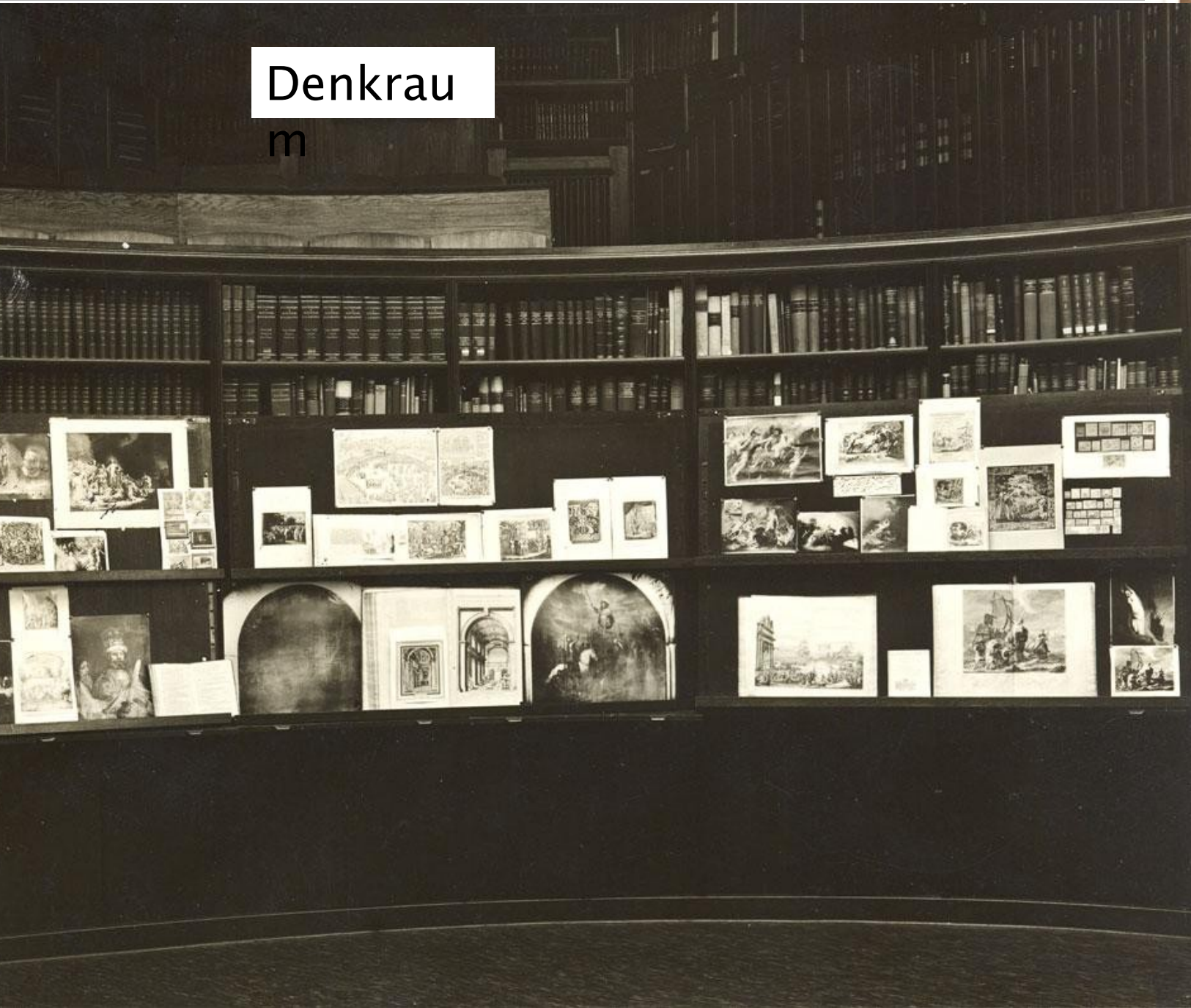


15. Masáž Alpaou vrací síly,
je to ovšem pocit milý.



16. A pak místo klení, nářku,
mourka hladí na polštářku.

Denkrau
m



The Warburg
Institute

OBRAZ JAKO ZÁZNAM „SEDIMENTACE / KRYSTLIZACE“

Aby Warburg (1866-1929)

formule patosu: „kulturně přetvořené
„Nachleben“ (pozůstatky) např. g
expresse)

Georges Didi-Hubermann: *L'Image s*

pathos – (řec. utrpení) jako rétorický,
emoce (lítost, soucit, něhu)“



Vytvořit koncepci sociální paměti a obrazů jako klíčového média této paměti (L. Kesner)

Kolektivní paměť vs. historie, jejich úlohy



- ▶ **Sociální paměť: Aby Warburg:** Znovunalezená, znovu zcelená kolektivní paměť Evropy nesená mimetickým a gestickým jazykem, bergsonovské *duré*
- ▶ Knihovna a distance mezi Já a světem: *Denkraum*, prostor pro vědomou reflexi
- ▶ **obrazy jako záznam „sedimentace“, krystalizace“ lidského výrazu/human expression** (X obraz jako výraz osobnosti, psychického stavu, temperamentu rasy: „Žhavý výtrysk temných tvárných sil rasy“ F. X. Šalda)
- ▶ „Jaké zákonitosti řídí formace a vybavování si těchto archiválií“
- ▶ „Homeless picture“ (Foster: 175)
- ▶ Každý autentický obraz má kolektivní původ a je kauzalitou svého dobového a místního pozadí (*Beobachtungsfeld*)

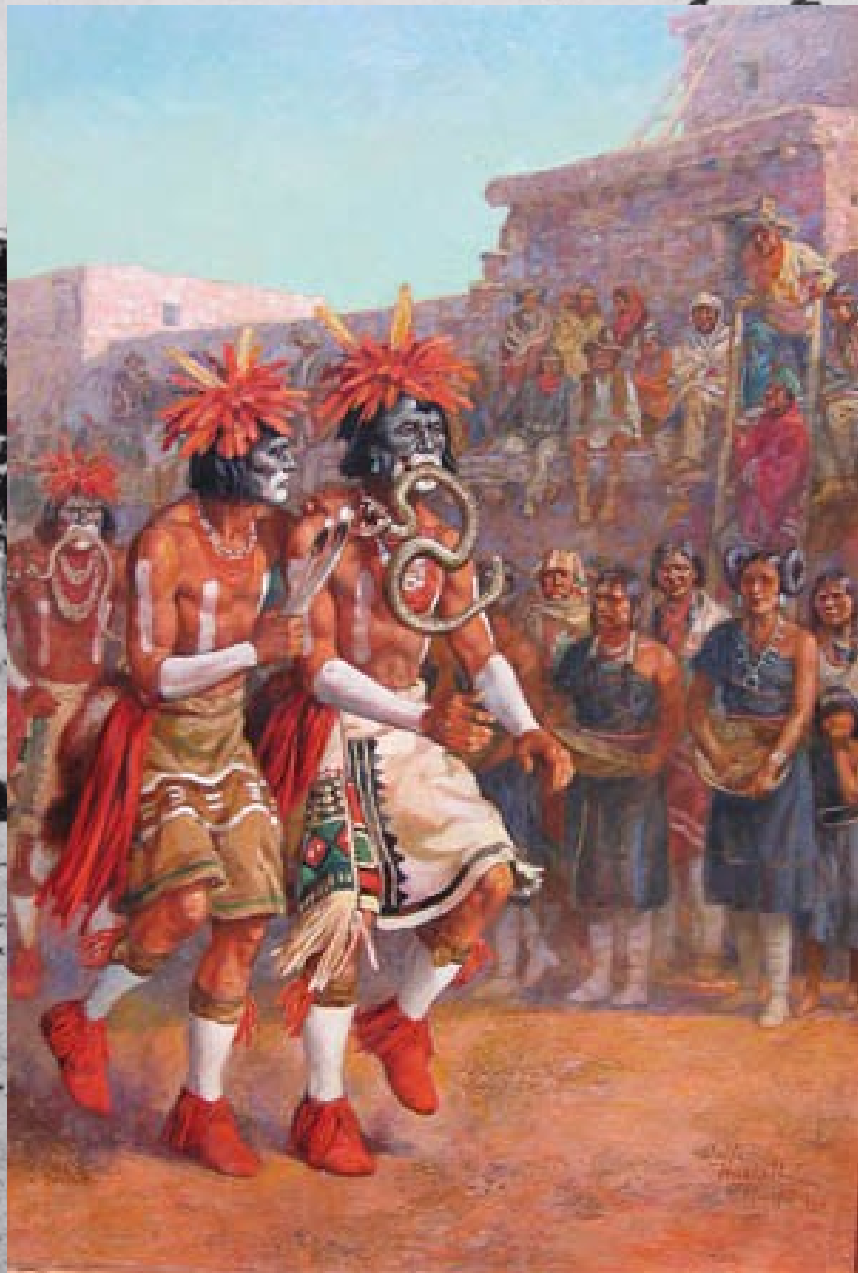
Kurt W. Foster: *Aby Warburg's History of Art: Collective Memory and the Social Mediation of Images.* (1976)

F. X. **Šalda:** *Géniova mateřština*

Herder: *Volksgeist*,

Hegel: *vývoj absolutního světového ducha*,

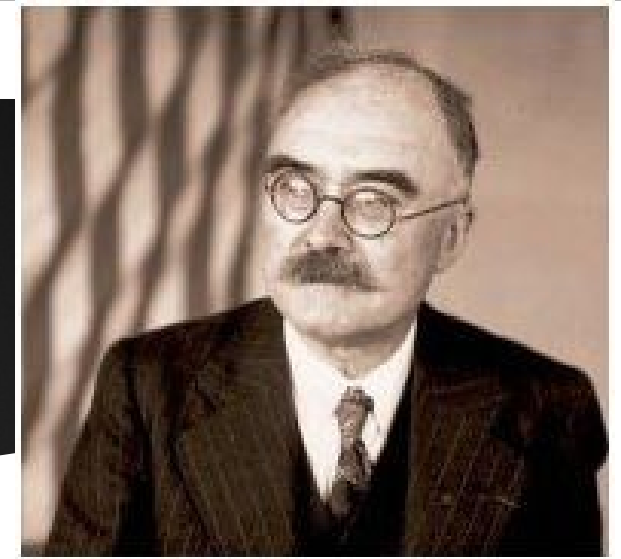
Carl **Schnaase:** *Geschichte der bildende Kunst (1843-1864)*, problematika národního stylu





FRANKLIN'S EXPERIMENT, JUNE 1752.
Demonstrating the identity of Lightning and Electricity, from which he invented the Lightning Rod.

Kolektivní paměť

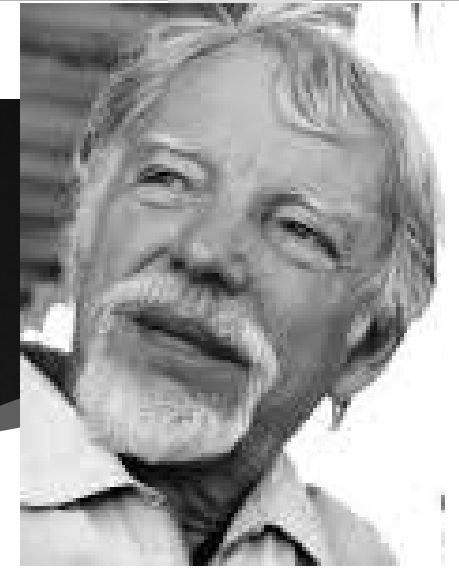


Maurice Halbwachs (1877–1945):

- ▶ *Kolektivní paměť* (termín 1939, kniha +1950)
- ▶ Kolektivní vědomí, kolektivní představy (Émile Durkheim: „slouží k vyjádření spontánních, neregulovaných a emocionálně zabarvených obecných věr a idejí“)
- ▶ *Sociální rámec paměti*
 - ▶ Individuum potřebuje společnost, aby si pamatovalo:
 - ▶ Individuální vjemy – kolektivní paměť: sociální rámec umožní jednotlivci vzpomenout si, rozpoznat, lokalizovat vzpomínku
- ▶ Kolektivní paměť x historie
 - ▶ Kontinuita a podobnost x diskontinuita a difference

Nachleben

Kolektivní paměť: sbírání a místa



- ▶ Rodina – fotografie, porcelán, křtiny, pohřby
- ▶ Náboženství – liturgické nádoby, obrazy, knihy, procesí, poutě
- ▶ Národ (oficiální paměť)- vlajky, odznaky, mince, památníky, pochody, výstavy

- ▶ **Kulturní paměť:** Jan Assmann a konstrukce minulosti
- ▶ **Místa paměti:** materializace paměti v prostoru (Pierre Nora)
- ▶ 90. léta: „paměť uchvácená historií“ – archivace všeho

- ▶ **Paměť a moc** – vědění a moc (Foucault):
 - ▶ Archiv – mocenský dispozitiv
 - ▶ skupinová identita a další podmínky empatické reakce



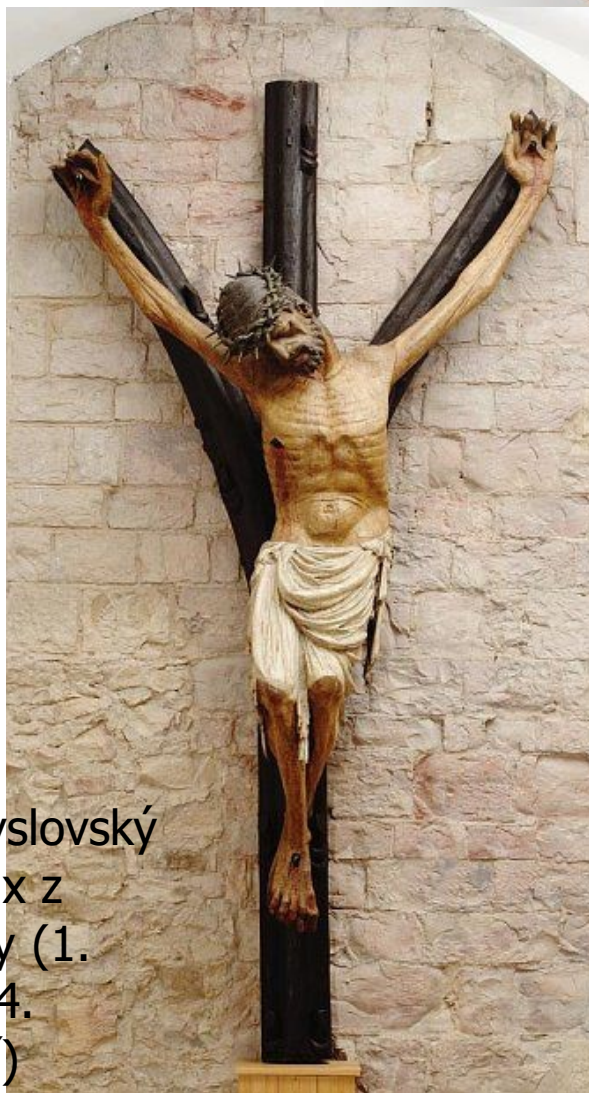


Ludwig Gies: *Krucifix (pomník cti padlým vojákům světové války)*, 1921, kostel P. Marie v Lübecku, Německo.





J.V. Myslbek:
Ukřižovaný v
Kamenici (1885)



Přemyslovský
krucifix z
Jihlavy (1.
pol. 14.
století)



Morový
krucifix z
Kremnice,
1709



Erich Haeckel: *Dva muži u stolu* (1912).



**Mathias
Grünewald:
Ukřižování,
Issenheimský
oltář.**



**Hans Holbein
ml.: *Mrtvý
Kristus*, 1521.**



Edward Kienholz: Sollie
17 (1979)

